

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1037/2020
30.09.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Зоран Пешић, адвокат из ..., против туженог Привредног друштва "Securitas Services" d.o.o. из Београда, чији су пуномоћници Реља Здравковић и Ана Арамбашић, адвокати из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 243/2019 од 13.11.2019. године, у седници одржаној 30.09.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца Драгана Митића из Ниша, изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 243/2019 од 13.11.2019. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П1 507/17 од 25.09.2018. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се поништи, као незаконито, решење туженог о отказу уговора о раду бр. ... од 31.12.2016. године, којим је тужиоцу отказан уговор о раду бр. ... од 01.04.2013. године и да суд туженог обавезе да тужиоца врати на рад и призна му сва права из радног односа у складу са законом, као и да му накнади трошкове парничног поступка, као неоснован. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 202.500,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда Нишу Гж1 243/2019 од 13.11.2019. године, ставом првим изреке, потврђена је пресуда Основног суда у Нишу П1 507/17 од 25.09.2018. године, у ставу првом изреке и у том делу одбијена је као неоснована жалба тужиоца. Ставом другим изреке, преиначена је иста пресуда у ставу другом изреке, тако што је обавезан тужилац да туженом накнади трошкове поступка у износу од 162.900,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате, док је део захтева у већем износу од досуђеног до износа од 202.500,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате, одбијен као неоснован. Ставом трећим изреке, одбијени су као неосновани захтеви странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужени је доставио одговор на ревизију тужиоца.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11 ... 87/18), па је нашао да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ни повреда из става 1. тог члана Закона, пред другостепеним судом, која би могла да утиче на доношење законите и правилне одлуке.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је код туженог био у радном односу на неодређено време, на основу уговора о раду од 01.04.2013. године, на радном месту Побижаним решењем бр. ... од 31.12.2016. године, тужиоцу је радни однос код туженог престао, по сили закона, закључно са 31.12.2016. године, јер му је забрањено да обавља послове на којима ради. У образложењу тог решења, тужени се позвао на одредбу члана 176. став 1. тачка 2. Закона о раду ("Службени гласник РС" бр. 24/05...32/13), као и на одредбу члана 8. Закона о приватном обезбеђењу ("Службени гласник РС" бр. 104/13, 42/15), којом је прописано да послове приватног обезбеђења могу вршити правна лица, предузетници и физичка лица који имају лиценцу за вршење послова приватног обезбеђења, издату од стране министарства. Тужени послодавац је дана 30.12.2015. године доставио тужиоцу, запосленом, обавештење о правима и обавезама запослених који обављају послове ... код послодавца у вези потребе похађања стручне обуке, полагања стручног испита и поседовања лиценце за вршење послова приватног обезбеђења, у складу са Законом о приватном обезбеђењу, па је тим обавештењем послодавац понудио запосленом похађање стручне обуке ради полагања стручног испита и стицања лиценце. Тужиоцу је јасно предочено да је дужан да најкасније до краја те године испуни услове за обављање послова на којима је радно ангажован, а да ће тужени да сноси све трошкове обуке, полагања испита и добијања лиценце, као и да ће тужиоцу, у случају да не стекне лиценцу до 01.01.2017. године, ради однос по сили закона престати. Обавештење је засновано на Правилнику о упућивању запослених на стрчну обуку и регулисању трошкова похађања стручне обуке и полагања стручног испита за вршење послова приватног обезбеђења од 18.12.2015. године, донетим на основу Закона о приватном обезбеђењу. Тужилац није показао интересовање за похађање обуке и полагање испита ради стицања лиценце, а сходно одредби члана 12. став 1. Закона о приватном обезбеђењу, лиценца за вршење послова приватног обезбеђења може се издати физичком лицу које има најмање средњу стручну спрему, док тужилац има завршену само основну школу.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови применили материјално право одбијањем тужбеног захтева тужиоца.

Одредбом члана 24. Закона о раду ("Службени гласник РС" бр. 24/05...75/14), прописани су услови за заснивање радног односа, односно да радни однос може да се

заснује са лицем које има најмање 15 година живота и испуњава друге услове за рад на одређеним пословима, утврђене законом, односно Правилником о организацији и систематизацији послова. У смислу одредбе члана 176. став 1. тачка 2. истог Закона, запосленом престаје радни однос, независно од његове воље и воље послодаваца, ако му је по одредбама закона, односно правноснажној одлуци суда или другог органа, забрањено да обавља одређене послове, а не може да му се обезбеди обављање других послова, даном достављања правноснажне одлуке. Одредбом члана 179. став 1. истог Закона, прописано је, између осталог, да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако за то постоји оправдани разлог који се односи на радну способност запосленог и то: под тачком 1) ако запослени нема потребна знања и способности за обављање послова на којима ради. Сходно одредби члана 180а истог Закона послодавац може запосленом из члана 179. став 1. тачка 1. овог закона да откаже уговор о раду ако му је претходно дао писано обавештење у вези са недостацима у његовом раду, упутствима и примереним роком за побољшање рада, а запослени не побољша рад у остављеном року.

Закон о приватном обезбеђењу у одредби члана 2. став 1., прописује да приватно обезбеђење обухвата пружање услуга, односно вршење послова заштите лица, имовине и пословања, физичком и техничком заштитом, када ти послови нису у искључивој надлежности државних органа, као и послове транспорта новца, вредносних и других пошилики, одржавање реда на јавним скуповима, спортским приредбама и другим местима окупљања грађана (редарска служба), које врше правна лица и предузетници регистровани за ту делатност, као и правна лица и предузетници који су образовали унутрашњи облик организовања обезбеђења за сопствене потребе. У смислу одредбе члана 8. истог Закона, послове приватног обезбеђења могу вршити правна лица, предузетници и физичка лица која имају лиценцу за вршење послова приватног обезбеђења издат од стране министарства. Сходно одредби члана 12. истог Закона, лиценца за вршење послова приватног обезбеђења може се издати физичком лицу које испуњава опште услове за добијање сваке од утврђених врста лиценци, односно које је, између осталог, положило стручни испит у министарству. Лица која на дан ступања на снагу тог Закона врше послове приватног обезбеђења морају испунити све услове прописане законом, дана 01.01.2017. године.

Тужени је тужиоцу отказао уговор о раду, на основу одредбе члана 176. став 1. тачка 2. Закона о раду, налазећи да му је забрањено да обавља послове на којима ради, а да му се не може обезбедити обављање других послова код послодавца. Међутим, у конкретном случају, ради се о отказном разлогу прописаним одредбом члана 179. став 1. тачка 1. Закона о раду, пошто тужилац нема потребна знања и способности за обављање послова на којима ради. За тај случај, закон прописује да послодавац може запосленом из члана 179. став 1. тачка 1. Закона о раду, да откаже уговор о раду или изрекне неку од мера из члана 179.а) тог Закона, ако му је претходно дао писано обавештење у вези са недостацима у његовом раду, упутствима и примереним роком за побољшање рада, а запослени не побољша рад у остављеном року.

Суд није везан правном квалификацијом отказног разлога, већ чињеничним описом радње запосленог које се подводи под одговарајући материјални пропис. У овом случају, чињенични опис радње садржи отказни разлог прописан одредбом 179. став 1. тачка 1. Закона о раду, имајући у виду да тужилац нема положен испит у

министарству, због чега не испуњава услове прописане Законом о приватном обезбеђењу, за обављање послова физичко-техничког обезбеђења, а на основу уговора о раду, који је закључио са туженим, јер ни у року који му је послодавац оставио, у свему на начин прописан цитираном одредбом члана 180а Закона о раду, није испунио прописане услове за обављање наведених послова.

Наводима ревизије тужиоца о томе да је у моменту отказа било шест слободних места на које је могао да буде распоређен и да њему ниједним законским или судским актом није било забрањено да ради, не доводи се у сумњу правилност побијане пресуде. Закон о раду, у случају престанка радног односа запосленом из разлога прописаног одредбом члана 179. став 1. тачка 1., не прописује обавезу послодавца да, пре доношења решења о престанку радног односа, предузме мере запошљавања у смислу обезбеђења обављања других послова, односно премештаја на друге послове, обезбеђења рада код другог послодавца и друге мере, које је дужан да спроведе у случају када се ради о престанку радног односа запосленом, на основу одредбе члана 176. став 1. тачка 2. Закона о раду или у случају постојања технолошког вишка код послодавца. У тој ситуацији није битна чињеница да ли је послодавац имао слободна места на које је могао да распореди тужиоца. То што тужиоцу није било забрањено да ради, у смислу одредбе члана 176. став 1. тачка 2. Закона о раду, па се тужени погрешно позвао на ту одредбу Закона при одлучивању оспореним решењем, није од утицаја на законитост тог решења. Из утврђених чињеница на којима је оспорено решење засновано следи да тужилац није прихватио понуду туженог за похађање обуке ради стручног усавршавања и стицања лиценце иако је благовремено упозорен да не испуњава услове прописане Законом о приватном обезбеђењу за обављање послова радног места на ком ради. Код таквог чињеничног стања, следи да су се стекли услови за отказ уговора о раду, од стране послодавца, прописани одредбом члана 179. став 1. тачка 1. Закона о раду, јер тужилац нема потребна знања и способности за обављање послова на којима ради.

Пошто је тужиоцу законито престао радни однос, нису испуњени услови из члана 191. став 1. Закона о раду, за враћање тужиоца на рад.

Из наведених разлога, по оцени Врховног касационог суда, неосновано се ревизијом тужиоца указује на погрешну примену материјалног права, због чега је, применом члана 414. Закона о парничном поступку, одлучено као у изреци.

**Председник већа – судија
Весна Поповић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић